

FCI – Standard nr 41 / 03. 10. 1980 / GB

JUGOSLAAVIA KARJAKOER-SARPLANINAC

(Jugoslovenski Ovčarski Pes- Sarplaninac)

PÄRITOLU: Jugoslaavia.

KEHTIVA ORIGINALSTANDARDI AVALDAMISE
AEG:

03. 10. 1980.

FCI KLASSIFIKATSIOON:

Rühm 2

Pinšerid ja šnautserid, molossid ja šveitsi alpi karjakoerad

Alarühm 2.2

Molossid, Mäestikukoerad.

Töökatsseteta.

LÜHIKENE AJALOOLINE ÜLEVAADE :

Jugoslaavia lambakoer sarplaninac on Jugoslaavia kaguosa mäestikes iidsetest aegadest olemas olnud tõug. Tõugu tunti varem Sarplanina mäestikukoerana, kuna ilmselt on ta sealt tulnud. Käesoleval ajal on ta levinud kogu maal. Tõug registreeriti F.C.I. poolt aastal 1939 numbri 41 all tõunimetusega "Illirski Ovcar" (Illüüria lambakoer). Aastal 1957 tunnistati F.C.I. Peaassambleel tõug Jugoslaavia Künoloogiaföderatsiooni taotlusel "Jugoslaavia lambakoeraks – sarplaninac'iks".

Tõu päritolu kohta ollakse vasturääkivatel arvamustel. Samasugused koerad liikusid tõenäoliselt eelajaloolise rahvaste rände ajal Aasiast Euroopasse. Algupärane tõutüüp säilis puhtana maa nendes osades, kus piimakarjakasvatus oli jätkuvalt esmatähtis ja kus koeri jätkuvalt kasutati nende algses rollis, see tähendab kariloomade karjatamisel ning kaitsmisel metsloomade eest.

ÜLDMULJE :

Sarplaninac on robustne, hästi proportsionaalne koer tugeva luustiku, keskmisest suurema kasvu ja tiheda, pika ning üsna karge karvkattega, mis rõhutab veelgi kompaktset üldmuljet. Ta on tugeva konstitutsiooniga, rahuliku iseloomuga, hea temperamendiga, usaldusväärne, kaitsev, kuid mitte tige; äraostmatu ning oma isandasse kiinduv.

OLULISED PROPORTSIOONID :

Kerepikkus on veidi suurem turjakõrgusest; suhtega ligikaudu 8 : 10 isastel ja 10 : 12 emastel.

PEA:

Pea on kerega võrreldes hea proportsiooniga. Pea kogupikkus on ligikaudu 25 cm, mis moodustab

turjakõrgusest umbes 40 %. Koljuosa on veidi pikem koonuosast (suhtega ligikaudu 57 % : 43 %). Laubajoon on veidi kumer; koonuselg on sirge. Lauba ja koonu ülemised profiiljooned ei ole päris ühesuunalised.

PEAPIIRKOND :

Kolju : Lai, üsna hästi markeeritud laubavaoga. Pea profiilvaade on kõrgelt kaardunud, veidi kumer ja pisut ümardunud piirjoontega. Kulmukaared on üsna mõõdukalt rõhutatud. Kuklakühm on vaevumärgatav.
Üleminek laubalt koonule : Vähemärgatav.

NÄOPIIRKOND :

Koon : Lühem kui koljuosa, lai ja tüvest sügav, nina suunas veidi ahenev. Koonuselg on sirge ja lai. Alalõug on külgvaates eest kaarduv ning seejärel kulgeb sirgelt koonuselja profiiljoonest kaugenedes.

Ninapeegel : Lai ja must.

Mokad : Suhteliselt paksud ja tihked; ülamokad ripuvad vaid veidi üle alamokkade ulatudes. Suunurgad peavad olema hästi puhtad, ilma märgatavat taskut moodustamata.

Lõuad / Hambad : Kääritaoline hambumus; täielik hammastik.

Silmad : Mandlikujulised, mitte suured ega ka liiga sügaval asetsevad; värvilt tumepruunist kuni heledama pruunini, rahuliku, kuid läbitungiva pilguga, milles ei või mingil juhul avalduda pelglikkust. Nii silmalaud kui ka nähtavad limaskestad (kolmas laug) peavad olema mustad.

Kõrvad : Asetsevad veidi allpool ninatipust kuni silma sisenurgani tõmmatud mõttelise joone pikendust. V-kujulised ja ripuvad, põskedele liibuvad ja kaetud lühikese ning tiheda karvaga.

KAEL :

Kukal on sirge või veidi kaarduv. Kaela alajoon on sirge. Kael on keskmise pikkusega, kuid karvkatte pikkuse ja kohevuse tõttu näib tegelikust lühem. Lai, tüse ja lihaseline, liitub tugevalt nii pea kui ka õlgadega. Kerkib seljajoonest veidi kõrgemale. Nahk kaelal on tihke ja ilma lotita. Karv on kohev, pikk ja karge moodustades pea tagaosa ja kaela (kukalt) ühendava lakataolise kaeluse; kaela eripäraks on tema avarus ja sügavus.

KERE :

Üldmulje : Ülajoon on horisontaalne või laudja suunas veidi laskuv. Mäestikukoortel võib lubada turjast mõnevõrra kõrgemal asetsevat laudjat, kuid see on ebasoovitav. Kere kogupikkus on veidi suurem koera turjakõrgusest.

Turi : Üsna hästi arenenud ja lai. Kaela ja turja liitumiskoht on jõuline ning vaevumärgatava üleminekuga.

Selg : Sirge ja lai, mitte väga pikk. Nimme (lanne) on lühem, lai ja lihaseline.

Laudjas : Keskmise pikkusega, laskuv ja hästi lihaseline.

Rindkere : Sügav, ulatudes vähemalt küünarnukkideni, keskmise pikkusega, kergelt kaarduvate roietega. Eesrind on lai ja lihaseline. Rinnakorvi ümbermõõt peab turjakõrgust ületama 20 % võrra.

Köht : Üles tõmmatud ja lihaseline. Alumine profiiljoon on eestpoolt tahasuunas pehmelt tõusev. Tühimikud on üsna lühikesed ja märgatavalt sissetõmmatud.

SABA :

Saba on pikk ning ulatub vähemalt kannaliigesteni. Laudja ülajoon on veidi laskuv ning läheb sujuvalt üle sabaks. Tüveosast lai, tipu suunas kitsenev ja alapoolel karvavimpliga. Saba keerdub saablikujuliselt; erutunud koera saba keerdub tugevamini ning võib kerkida seljajoonest kõrgemale.

JÄSEMED:

ESIJÄSEMED :

Esijalad on sirged ja kerega hästi proportsionaalsed. Küünarnukid asuvad kõrgusel, mis moodustab 55 % turjakõrgusest. Kõik esijäsemete erinevad osad on omavahel ja kere erinevate osadega hästi sobivas proportsioonis.

Õlad : Labaluud on üsna pikad ja laiad, lamedad, kaldus asetusega ja moodustavad horisontaaltasandiga 65° nurga.

Õlavarred : Labaluudega võrreldes veidi enam kaldus, horisontaaltasandiga tekib 55° nurk. Liituvad küünarvartega 145° nurga all.

Küünarliigesed : Laiad, mitte sisse- ega väljapööratud, asetsevad üsna veidi rindkerest laiemalt.

Küünarvarred : Sirged, pikad, tugeva luustikuga ja hästi arenenud lihastega ning tagapoolel rikkaliku karvanarmastusega.

Kämblad : Laiad ja tugevad, mõõdukalt kaldus.

Käpad : Tugevad, kujult ovaalsed hästi kumerduvate ja tihedalt suletud varvastega. Küüned on kõvad ja mustad. Käpapadjandid on paksud kuid elastsed, mustad.

TAGAJÄSEMED :

Tagantvaates sirged ning esijäsemetega võrreldes mõnevõrra laiema seisuga. Külgvaates on tagajalad hea konstruktsiooniga ja suhteliselt heade liigesenurkadega.

Reied : Hästi lihaselised, ümarad, kaldus, horisontaali suhtes labaluudega sarnase nurga all.

Põlved : Põlved (liigesed reieluu ja sääreluu vahel) on labaluu ja õlavarre vahelise liigesega võrreldes veidi avatuma nurgaga (umbes 125°). Põlved on tugevad ja laiad.

Sääred : Samuti kaldus asetusega, tugevad, pikkade lihastega ja rikkaliku karvanarmastusega.

Kannaliigesed : Laiad ja suhteliselt avatud nurgaga (umbes 130°).

Pöiad : Kämmaldega võrreldes tunduvalt vähem kaldus. Võimalikud lisavarbad tuleb eemaldada.

LIIKUMINE :

Samm on pikk ja nõtke. Tavapäraseim liikumisviis on traav kõrgete ja üsna pika ulatusega liigutustega. Galopil liikudes näib koer mõnevõrra kohmakana, kuid hüpped on pikad ja ulatuslikud.

NAHK :

Nahk on suhteliselt paks, elastne ja liibuv kogu kere ulatuses. Ilma voltideta. Kõik nähtavad limaskestad on mustad või tumedalt pigmenteerunud.

KARVKATE:

KARV : Pea, kõrvad ja jalgade esiküljed on kaetud lühikese karvaga. Ümber kaela, kerel, jalgade tagakülgedel ja sabas on karv pikk, üsna sirge ja mõnevõrra karge. Kattekarva all on lühike, tihe ja peene tekstuuriga alusvill. Turja piirkonnas on karva pikkus vahemikus 10 cm kuni 12 cm; karv ei tohi olla lühem kui 7 cm.

VÄRVUS : Sarplaninac on ühevärviline koer. Lubatud on kõik värvid valgest kuni tumeda pruunini, peaaegu mustani välja. Eelistatuimad värvid on terashall ja tumehall. Laigud ja valged värvimärgised ei ole lubatud. Pigmenteerunud koeral võib esineda pisike valge märgis rinnal või varvastel, kuid see on ebasoovitav. Pea ülaosa, kael ja kere on tumedama tooniga, jäsemete suunas muutub värvitoon ilma märgatava üleminekuta heledamaks kollakashalliks või võidunud valgeks. Tooni muutumine

toimub järkjärguliselt ning see ei tohi jätta mingil moel laigulist üldmuljet.

SUURUS JA KEHAKAAL :

Turjakõrgus : Eelistatud turjakõrgus on isastel 62 cm ja emastel 58 cm. Alla 56 cm kõrgused isased ja alla 54 cm kõrgused emased peavad jääma aretusest välja.

Kehakaal : Heas töökonditsioonis isastel 35 kuni 45 kg; emastel 30 kuni 40 kg.

VEAD :

Iga kõrvalekallet eespool toodud punktidest tuleb käsitleda veana ja hindamisel suhtuda sellesse sõltuvalt vea raskusastmest.

PUUDUSED (KERGED VEAD) :

- Ebapiisava laiusega koljuosa.
- Liiga pikk koon
- Liiga raskepärased lõuad.
- Ebapiisava laiuse ja sügavusega rindkere.
- Lamedavõitu või ülemäära kaarduvad roided.
- Kõikvõimalikud kerged kõrvalekalded jäsemete korrektsetest seisudest.
- Lühikesevõitu karv, mille pikkus jääb lubatavasse minimaalpikkusesse, kui karvanarmastus on normaalse pikkusega.
- Valged värvimärgised rinnal ja varvastel.
- Lühikesevõitu saba.
- Harali varbad ja teised kerged vead jäsemete ehituses.

RASKED VEAD :

- Liiga pikk või tõmp koon.
- Liiga kõrge asetusega või hajali hoiduvad (mitte piisavalt tihedalt põskedele liibuvad) kõrvad.
- Otsehambumus.

- Nõgus selg.
- Külgsuunas keerduv saba.
- Toores kehaehitus või teised rasked füüsilised arenguhäired.

DISKVALIFITSEERIVAD VEAD :

- Premolaaride puudumine.
- Märkatav disproportsioon kerepikkuse ja turjakõrguse vahel.
- Alamõõdulisus.
- Karva pikkus alla 7 cm.
- Valged värvimärgised (laigud) ja vöödilised alad.
- Pigmenteerumata nähtavad limaskestad ja silmad.
- Igasugune viide degeneratsioonile.
- Raskekujulised seisuvead (kooskandsus, saabeljalgsus jmt).
- Üle- või alahambumus.
- Töbisaba (sünnipärane lühike saba või saba puudumine).
- Äärmiselt nõgus selg jmt arenguhäired.

Märkus :

Isastel peab olema kaks nähtavalt normaalselt arenenud ja täielikult munandikotti laskunud munandit.

Maret Kärsti tõlge

inglisekeelsest originaalist, september 2004.

heaks kiidetud EKL juhatuses 18.11.2004 protokoll nr 12